

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (ผ้าทอที่กระตุก) บ้านพนมรอก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ โดยตรงกับเจ้าของผู้ผลิตและสมาชิกในกลุ่มการทอผ้าที่กระตุกพนมรอก (สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ) โดยกลุ่มผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายและประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น ส่วน ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลของการศึกษาบริบทชุมชนตำบลพนมรอกและความเป็นมาของกลุ่มผ้าทอพนมรอก

ส่วนที่ 2 ผลของการศึกษากระบวนการผลิตผ้าทอบ้านพนมรอก

ส่วนที่ 3 ผลของการศึกษาพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของผ้าทอมัดหมี่ บ้านพนมรอกเพื่อไปสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ส่วนที่ 1 ผลของการศึกษาบริบทชุมชนตำบลพนมรอกและความเป็นมาของกลุ่มผ้าทอพนมรอก
ประวัติจังหวัดนครสวรรค์

นครสวรรค์เป็นจังหวัดทางภาคเหนือตอนล่าง เป็นเมืองโบราณมีชื่อเรียกเดิมหลายชื่อ เช่น เมืองพระบาง เมืองซอนตะวัน และปากน้ำโพ เมื่อนครสวรรค์สันนิษฐานว่าตั้งขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี โดยปรากฏชื่อในหลักศิลาจารึกเรียกว่า “เมืองพระบาง” สืบเนื่องมาจากพระพุทธรูปสำคัญองค์หนึ่งคือ พระบางซึ่งเคยประดิษฐานอยู่ที่เมืองนี้ชั่วคราวและในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ เมืองเดิมนี้อยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา หลังตลาดปากน้ำโพ เป็นเมืองที่หันหน้าสู่ทิศตะวันออก จึงได้ชื่อเมืองว่าเมืองซอนตะวัน เพราะทำให้ตะวันส่องเข้าประตูเมือง ต่อมาแผ่นดินฝั่งตะวันออกยกขึ้นไปในแม่น้ำมากขึ้น ชาวเมืองขาดแคลนน้ำจึงอพยพไปอยู่ฝั่งตะวันออกได้เมืองเก่าราว 8 กม. ต่อมาเมืองนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “นครสวรรค์” เพื่อความเป็นสิริมงคล แต่ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “ปากน้ำโพ” ที่มาของคำว่าปากน้ำโพสันนิษฐานว่าเกิดจากเคยมีคันโพธิ์ใหญ่อยู่ตรงปากน้ำ หรือเพราะเป็นที่ไหลลงของปากแม่น้ำสำคัญ คือ แคว ยม และน่าน

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการออกราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ พ.ศ. 2476 นครสวรรค์ได้รับการยกฐานะเป็นจังหวัดตั้งแต่นั้นมา

นครสวรรค์นับเป็นชุมทางแม่น้ำที่สำคัญ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งลำน้ำ ปิง วัง ยม น่าน ได้ไหลมาบรรจบกัน

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด รูปวิมานอันเป็นที่สถิตของเหล่าเทวดานางฟ้า

คำขวัญประจำจังหวัด เมืองสี่แคว แห่มังกร พักผ่อนบึงบอระเพ็ด ปลารสเด็ดปากน้ำโพ

ประวัติอำเภอท่าตะโก

ที่ว่าอำเภอท่าตะโก เดิมตั้งอยู่ที่บ้านเขาน้อยในราวปี พ.ศ. 2446 ได้ย้ายไปตั้งที่บ้านพนมรอกเรียกว่าอำเภอพนมรอก ต่อมาในปี พ.ศ. 2459 ได้ย้ายมาตั้งอำเภอไปอยู่ริมคลองท่าตะโกเรียกว่าอำเภอท่าตะโกต่อมาในปีพ.ศ. 2481 ได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่เชิงเขาท่าตะโกซึ่งอยู่ไม่ไกลจากริมคลองท่าตะโก สาเหตุการย้ายเพราะเพื่อสะดวกแก่การคมนาคมไปถึงจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอท่าตะโกตั้งอยู่เชิงเขาท่าตะโก อยู่ห่างทิศตะวันออกของจังหวัด ห่างจากจังหวัดนครสวรรค์ประมาณ 50 กิโลเมตร มีพื้นที่ 607.25 ตร.กม. หรือประมาณ 379,531.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.33 ของพื้นที่จังหวัด

มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอดงพิกุลและอำเภอชุมแสง

ทิศใต้ ติดกับอำเภอดงพิกุลและอำเภอพยุหะคีรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไพศาลี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอนครสวรรค์, อำเภอชุมแสง และอำเภอพยุหะคีรี

ประวัติข้อมูลทั่วไปตำบลพนมรอก

บ้านพนมรอกแต่เดิมมาเป็นป่าดงพงพี เป็นที่อาศัยของสิ่งสารพัดสัตว์นา ๆ ชนิด ไม่มีบ้านช่องผู้คน คงมีเฉพาะบ้านดอนคา บ้านหนองบัว หนองกล้วย บ้านโคกเคี้ยว บ้านเขาทอง เท่านั้น ต่อมาประชาชนพลเมืองบ้านดอนคามีจำนวนมากขึ้นที่ทำมาหากินก็เริ่มอึดอัด จึงได้มีชาวบ้านดอนคาคนหนึ่ง ชื่อ คง อพยพครอบครัวมานุรักษ์ร้างดงพงขึ้นที่เขาพนมรอกเป็นหลังแรก เมื่อประมาณ 170 ปี มาแล้ว (ปัจจุบัน พ.ศ. 2544) สมัยต้นรัชกาลที่ 4 โดยตั้งบ้านเรือนอยู่เชิงเขาด้านเหนือ (ฝั่งตรงข้ามกับบ้านพนมรอกปัจจุบัน) ปัจจุบันเรียกบ้านที่เริ่มตั้งนี้ว่า “บ้านปากเขา”

ลุงคง นอกจากจะมาทำไร่ทำนาแล้วยังทำการจับช้างป่าด้วย ลุงคงอพยพมาได้ไม่นานนักก็กลับไปชักชวนญาติพี่น้องที่บ้านคอนคาให้มาจับจองที่ทำมาหากินที่บ้านเขาพนมรอกอีกหลายครัวเรือน โดยมีญาติสนิทชื่อนายมอญ นางจัน อพยพตามมาจับจองที่ทำมาหากินยังเขาพนมรอกด้วยในคราวนั้นด้วย (ในสมัยนั้นเรียกว่า เขาตำรอก ต่อมาทางการมาตั้งชื่อเขาพนมเศษ พนมแปลว่าป่าหรือเขา พนมเศษแปลว่าเขาที่เป็นเศษออกไป ในคราวนั้นทางการจึงตั้งชื่อเขาตำรอกเสียใหม่ว่า พนมรอก โดยใช้คำว่า พนมเช่นเดียวกับเศษ)

นับแต่นั้นมาบ้านพนมรอกก็มีบ้านช่องหนาแน่นขึ้นเป็นลำดับ ล้วนแต่มาจากบ้านคอนคาทั้งสิ้น แต่ด้วยจะเป็นด้วยบ้านพนมรอกฝั่งฝากเขาฝั่งจะเป็นที่ค่อนข้างดอน ชาวบ้านจึงต่างพากันอพยพไปตั้งบ้านเรือนบริเวณเชิงเขาด้านใต้กันเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นบ้านพนมรอกในขณะนี้

นอกจากอพยพไปอยู่ฝั่งเขาด้านใต้ดังกล่าวแล้ว บางพวกก็อพยพไปจับจองที่ทำมาหากินตามริมคลองสายลำโพง เป็นแนวยาวตั้งแต่สายลำโพงใต้จนถึงสายลำโพงเหนือ ขณะนั้นสายลำโพงยังไม่เป็นป่าไม่มีบ้านคน ชาวสายลำโพงจึงเป็นเชื้อสายที่แยกมาจากพนมรอกทั้งสิ้น

นายก ผู้ตั้งบ้านพนมรอกคนแรก เมื่อราว พุทธศักราช 2380 นั้น ต่อมาได้รับบรรดาศักดิ์ ที่หลวงคง มีหน้าที่เก็บส่วยภาษีอากรส่งหลวง (เช่น ค่านา อากรบ่อนเบี้ย ค่าฤชา ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ) และเป็นนายกong (สมัยนั้นราษฎรจะต้องมีสังกัด จะมีไพร่หลวง และไพร่สม ไพร่หลวงจะเป็นไพร่ของหลวง ไพร่สมจะสังกัดมูลนาย จะมีการสักเลขที่ข้อมือเพื่อบอกสังกัดของตนเอง) คง เป็นนายกongจะต้องควบคุมคนในสังกัดและเก็บส่วยสาอากรส่งหลวง สมัยนั้นยังมีการซื้อขายทาสกันได้ ต่อมาไม่นานนักทางการประกาศให้ประชาชนใช้นามสกุล บรรดาบุตรหลวงคงจึงเอาชื่อบิดามาต้องเป็นนามสกุล เรียกว่า “คงบรรดาเพ็ชรศักดิ์” เป็นต้นนามสกุลนับแต่นั้นมา

รอด อนุวัตร ซึ่งเป็นญาติสนิทของหลวงคง เป็นผู้มีความรู้ด้านกฎหมาย เนื่องจากเมื่อสมัยบวชเป็นพระได้ไปศึกษากฎหมายโบราณ ณ จังหวัดนครราชสีมา และกรุงเทพมหานคร ทางทรงตั้งบรรดาศักดิ์ให้เป็นที่ ขุนขจรคชสาร รับราชการร่วมงานกับหลวงคง ครั้นต่อมาถึงสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2435 ทางฝ่ายราชการบ้านเมืองได้จัดระเบียบการปกครองเสียใหม่ (มีการปรับปรุงทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น)

ทางการได้รวบรวมตำบลต่าง ๆ มีบ้านพนมรอก บ้านคอนคา บ้านโคกเคื่อ บ้านหนองบัว บ้านหนองกลับ ตั้งเป็นอำเภอ โดยมี หลวงมหาดไทยเป็นนายอำเภอคนแรก

บ้านพนมรอกประกาศเป็นตำบลตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 มีผู้ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลพนมรอก ดังนี้

1. นายอ่อน	สีตองอ่อน	ไม่ปรากฏหลักฐาน
2. นายเทียน	คงเพชรศักดิ์	“
3. นายแดง	ปรางค์วิเศษ	“
4. นายมี	แก้วพิพิธ	“
5. นายใจ	ปิ่นเปโต	“
6. นายไสว	จันทรรวชาติ	2484-2516
7. นายแสวง	วงษ์เหรียญไทย	2516-2519
8. นายวิจิตร	จันทรรวชาติ	2519-2535
9. นายสุรพล	คำประกอบ	2536-2543
10. นายชัยวัฒน์	ทัดพลอย	2543

ภูมิประเทศ

พื้นที่เป็นที่ราบ ทางทิศตะวันออกเป็นที่สูงลาดเอียงไปทางทิศตะวันตก เมื่อถึงฤดูน้ำหลากน้ำฝนจะหลากมาทางทิศตะวันออกและไหลลงสู่บึงบอระเพ็ดทางทิศตะวันตก มีตามดูเห็นได้ชัด คือ ฤดูร้อนค่อนข้างร้อนประมาณ 40 องศาเซลเซียส ฤดูหนาว และฤดูฝน เหมาะแก่การปลูกพืช เช่น ข้าว แตงโม งามา ไม้ยืนต้น และเลี้ยงสัตว์

อาชีพหลัก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำสวน ทำไร่เล็กน้อย เลี้ยงสัตว์ อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น เย็บจักร ทอผ้า

ด้านการปกครอง

ตำบลพนมรอกแบ่งการปกครอง 11 หมู่บ้าน และมีผู้ใหญ่บ้านปกครอง ดังนี้

หมู่ 1 บ้านพนมรอก	นายสรารุช	ทองถาวรวงศ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 2 บ้านหนองไผ่ก่อเดียว	นายทองหลอม	จุมะโรง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 3 บ้านหนองคร่อ	นายบุญส่ง	จันทร์อิม	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 4 บ้านพนมรอก	นายประมวล	ทับทิมจันทร์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 5 บ้านวังใหญ่	นายประมวล	แก้วพูลศรี	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 6 บ้านโคมะรีน	นายสมจิต	มานพ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 7 บ้านหนองโพธิ์	นายน้อย	ถนอมเงิน	เป็นผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ 8 บ้านโคก	นายพร	คงเพชรศักดิ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 9 บ้านพนมรอกใต้	นายชัยวัฒน์	ทัดพลอย	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 10 บ้านวังทอง	นายบุญธรรม	พรมเวียง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ 11 บ้านหนองผักหวาน	นายสำรวม	เนตรวิศิษฐ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

หมู่ที่ 1 นายบรรจง	คงเพชรศักดิ์	กรรมการบริหาร
นายสุรพล	คำประกอบ	ประธานกรรมการบริหาร
หมู่ที่ 2 นายวิกิจ	ส้มแสง	ประธานสภาฯ
นายสมศักดิ์	ด้วงนคร	
หมู่ที่ 3 นายสุรินทร์	ช่างกลึง	
นายสุนทร	อุรวรณ	
หมู่ที่ 4 นางสุรินทร์	ปราศัพิเศษ	
นายสว่าง	คงเพชรศักดิ์	
หมู่ที่ 5 นายไพโรจน์	ทรัพย์ประเสริฐดี	เลขานุการสภา
นายศักดิ์ดา	ทิวันทา	
หมู่ที่ 6 นายสวัสดิ์	พงษ์ศา	
นายล้วน	เผือกพันธ์	
หมู่ที่ 7 นายสุรจิตร	คงเพชรศักดิ์	
นายผ่อง	ก่อเกิด	
หมู่ที่ 8 นายเถา	เสมาฉิม	รองประธานสภา
นายบาง	สาเสือ	
หมู่ที่ 9 นายบุญมา	คำน้อย	
นายทวี	ทัดพลอย	กรรมการบริหาร
หมู่ที่ 10 นายลำไย	ปานอินทร์	
นายเลียง	สุขอร่าม	
หมู่ที่ 11 นายดิเรก	เนตรวิศิษฐ์	
นายโกศล	เนตรวิศิษฐ์	

ตำบลพนมรอก มีพื้นที่ 53,885 ตร.กม. หรือ 33,678.13 ไร่ มีประชากร 6,182 คน เป็นชาย 2,965 คน เป็นหญิง 3,217 คน

สภาพทางสังคม

การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา 5 โรงเรียน (สาขาหนองคร้อ 1 โรงเรียน)

โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน (พนมรอกวิทยาคม. 1-6)

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดประชาชน 9 แห่ง

วัด / สำนักสงฆ์ 7 แห่ง

สถานีนอนมัย 1 แห่ง

ปั๊มน้ำมัน 1 แห่ง

ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรประจำหมู่บ้าน 11 แห่ง

ลูกเสือชาวบ้าน 2 รุ่น 450 คน

ไทยอาสาป้องกันชาติ 1 รุ่น 300 คน

กองหนุนเพื่อความมั่นคงของชาติ 1 รุ่น 150 คน

สตรีอาสา 1 รุ่น 150 คน

ทรัพยากรธรรมชาติ

ตำบลพนมรอกมีภูเขาทอดเป็นแนวยาวจากตะวันออกไปทางทิศตะวันตก มีพันธุ์ไม้นา ๆ ชนิด ขึ้นปกคลุมดูเขียวขจี ส่วนใหญ่จะเป็นไม้รวก หน่อไม้เป็นอาหารโปรดของชาวบ้าน มีรสชาติอร่อยมากกว่าที่อื่น ๆ ถ้าผู้ใดได้ลิ้มรสจะติดอกติดใจ ปัจจุบันกลุ่มอนุรักษ์ได้หวงแหนมาก ถึงขนาดจัดเวรยามไม่ให้เก็บหน่อไม้กันเลยทีเดียว

มีตำนานเล่าว่านางระเวงแม่หนูมาน ได้เหาะผ่านมาและตำรอกออกมาเป็นจำนวนมากและต่อมาเศษของตำรอกเป็นภูเขา เชื่อว่าเขาสำรอก และเหาะผ่านไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 9 กิโลเมตร จึงตำรอกออกมาอีกร่วงหล่นมาสู่พื้นดินเป็นเขาเชื่อว่าเขาพนมเศษ เป็นเศษตำรอกของแม่หนูมาน และเป็นที่กำเนิดของหนูมานทหารเอกของพระราม

บริเวณเทือกเขาตอนกลางจะมีลักษณะเป็นที่ราบความกว้างประมาณ 20 เมตร ทอดยาวไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 40 เมตร ขอบคันมีหิน มีอิฐ และศิลาแรง จัดเรียงรายเป็นระเบียบมีลักษณะคล้าย

สนามอาจใช้สำหรับประกอบพิธีกรรม หรือสถานที่ฝึกฝนวิทยายุทธ ตอนกลางจะมีอิฐ และศิลาแรง ความกว้างประมาณ 2 เมตร ยาวประมาณ 4 เมตร ทราบจากผู้เฒ่า ผู้แก่ว่าเคยมีปรักหักพังคล้ายเจดีย์เก่า แต่ไม่ทราบว่าสมัยใด ปัจจุบันถูกลักลอบทำลายลงเหลือแต่ซากอิฐ และศิลาแรงโดยถูกขุดลงไปในพื้นที่ เขาประมาณ 2 เมตร มีเศษเครื่องปั้นดินเผา และเศษกระดูกมนุษย์และสัตว์ปรากฏให้เห็นบ้าง

เมื่อไปทางทิศตะวันออกประมาณ 50 เมตร มีสระน้ำรูปวงกลม รัศมีประมาณ 30 เมตร ความลึกประมาณ 3 เมตร แต่เก็บน้ำได้ไม่นาน ชาวบ้านเรียกว่าสระกันร้ว มีตำนานเล่าว่า พระราม พระลักษมณ์ และนางสีดา เสด็จมาพบสระน้ำแห่งนี้มีความสวยงาม ร่มรื่น ทำอภิริมณ์เป็นยี่งนักด้วยอากาศ ร้อนทั้งสามพระองค์จึงใช้พระหัตถ์ขุดน้ำเพื่อใช้ล้างพระพักตร์เพื่อดับร้อน ปรากฏว่าพระหัตถ์ที่ใช้ขุดน้ำ นั้นมีขนขึ้นเต็มไปหมด เมื่อลงไปใต้น้ำก็กลับกลายเป็นลิงในบันดลทั้งสามพระองค์ หนุมานทหารเอก พบเข้า จึงเชิญเสด็จไปทางทิศตะวันตกของสนามดังกล่าวซึ่งมีสระอยู่ลูกหนึ่ง มีขนาดเท่ากัน มีน้ำใสเย็น เต็มเปี่ยม หนุมานจึงเชิญ พระราม พระลักษมณ์ และเมเหสี สีดา ลงสระน้ำเมื่อพระวรกายเปียกน้ำ บันดล พระวรกายของทั้งสามพระองค์ก็กลับกลายเป็นรูปเดิม เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก เพื่อไม่ให้มนุษย์ที่สัมผัส และใช้สอยน้ำในสระดังกล่าวกลายเป็นวานร หนุมานจึงใช้เวทย์มนต์คาถาให้สระน้ำลูกแรกไม่ให้ ขังน้ำได้ต่อไป ปัจจุบันสระลูกน้ำไม่ขังเลยแม้แต่จะมีฝนตกลงมาสักปานใดก็ตาม สำหรับสระลูกที่อยู่ ทางทิศตะวันตกของสนามจะมีน้ำขังอยู่ตลอดทุกฤดูกาลเวลา เมื่อผู้ใดได้อาบและดื่มกินจะมีรูปร่างสวยงาม ปานพระราม พระลักษมณ์ และนางสีดาก็ไม่ปาน

บริเวณเขาลูกใต้ จะมีแท่งหินคล้ายสิ่วสี่เหลี่ยม เป็นหินซ้อนกันรัศมีประมาณ 3 เมตร ตรงกลางมีรอยเว้า สูงประมาณ 5 เมตรเศษ ตรงฐานจะมีถ้ำ ปากถ้ำกว้าง 50 เมตร ปากถ้ำมีดินมะโรงขึ้น เทรก เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นจุดชมวิว อีกแห่งหนึ่งของจังหวัดนครสวรรค์

ปัจจุบันชาวพนมรอกยินยอมพร้อมใจกันไม่ตัดต้นไม้ ทำลายป่า และเก็บหาหน่อไม้ โดยช่วย กันปลูกต้นไม้ทดแทนที่ล้มตายไป และเป็นสัญลักษณ์ของชาวพนมรอกพนมรอกเป็นบ้านเก่าเมืองเก่า อดีตเคยเป็นที่ตั้งของอำเภอปกครองดูแลราษฎรประมาณ 3 ถึง 4 คน นายอำเภอคนแรกชื่อ หลวงบำรุง เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของชาวพนมรอก เป็นบุตรของหลวงคง ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งบ้านพนมรอก เมื่อถึงสมัย พิบูลย์ซึ่งดำรงตำแหน่งนายอำเภอพนมรอก ได้เกิดความแห้งแล้ง ฝนไม่คต้องตามฤดูกาล ราษฎรอดอยากยากเข็ญ จึงตัดสินใจย้ายที่ทำการอำเภอไปอยู่ที่บ้านท่าตะโกซึ่งอดีตเป็แหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ จึง เป็นอำเภอท่าตะโกนับแต่นั้นมา โดยไม่ได้ขออนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยแต่ประการใด เมื่อความ ทราบถึงส่วนกลางจึงถูกสอบสวนและถูกพิจารณาโทษ ด้วยการที่ชื่อหลวงพิบูลย์ไปพร้อมกับชื่อของ หลวงพิบูลย์สงครามนายกรัฐมนตรีเข้าจึงถูกเรียกตัวเข้าพบหลวงพิบูลย์สงคราม ะรอยจะไม่ถูกลงโทษ

เมื่อเล่าเหตุการณ์ความจำเป็นให้ฟัง จึงคโทยและมอบเงินให้หลวงพิบูลย์ นายอำเภอท่าตะโก จำนวน 30,000 บาทถ้วนเป็นเงินทำขวัญ และหลวงพิบูลย์เป็นต้นสกุล นิลพิบูลย์เป็นตระกูลใหญ่ของอำเภอท่าตะโกทีเดียว

ชาวพนมรอกมิได้ย้ายติดตามหลวงพิบูลย์ นายอำเภอแต่ประการใดยังรักหวงแหนถิ่นกำเนิดเดิมของตนเองยิ่งนัก อดีตและปัจจุบันชาวพนมรอกเป็นคนชอบไฝ่หาความรู้ พยายามเล่าเรียนและส่งเสริมให้บุตรหลานได้เล่าเรียนหนังสือจนจบชั้นสูงรับราชการเป็นใหญ่เป็นโต เป็นจำนวนมากที่มีผลงานที่ปรากฏและเป็นที่พึ่งพาของชาวพนมรอกและบุคคลทั่วไปและสมควรยกย่องอย่างยิ่ง เช่น

1. พระนิพนธ์ธรรมมาจารย์ (คล้าย อนุวัตร) เป็นพระราชาคณะองค์เดียวของชาวอำเภอท่าตะโก ปัจจุบันยังไม่มีตำแหน่งพระราชาคณะซึ่งเป็นชาวพนมรอก และอำเภอท่าตะโก ปรากฏให้เห็นอีกเลย

2. นายสวัสดิ์ คำประกอบ เป็นครู เป็นทนายความชื่อเสียงขจรขยายไปทั่ว เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง อาทิ นายกเทศมนตรีเมืองนครสวรรค์ และสูงสุดเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่สำคัญหลายกระทรวง เช่น กระทรวงสาธารณสุข เกษตร ศึกษา เป็นต้น ฯ

3. นายวีระกร คำประกอบ เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ เช่น รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

4. นายประเทือง คำประกอบ เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ เช่น รัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ และ ฯ

5. ดร.สุนทร เทพเทวิน อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และที่ปรึกษาสมาชิกวุฒิสภา

6. นายนิยม บุญกล่อม อัยการเขต

7. นายวิสิทธิ์ ศรีบรรเทา นายอำเภอ เป็นต้น

ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งกลุ่ม

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัตถกรรมพัฒนา เดิมชื่อ แม่บ้านเกษตรกรทอผ้าพนมรอก การที่เปลี่ยนแปลงเป็นแม่บ้านเกษตรกรพัฒนา เพราะขณะนี้ที่ทำงานของกลุ่มฯมีการฝึกอบรมของแม่บ้านเกษตรกรจากหน่วยงานราชการ ซึ่งทั้งหมดเป็นงานที่ปฏิบัติด้วยมือ เรียกว่า “งานหัตถกรรม” ไม่ได้มีแรงงานทอผ้าเพียงอย่างเดียว

การตั้งกลุ่มฯหรือกิจกรรมของกลุ่มฯ ดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งในที่สุดเปลี่ยนเป็นรูปกลุ่มบุคคลอย่างครบถ้วน ในตอนแรกมีการรวมกันได้สมาชิกทอผ้า 15 คน ผู้บริหารกลุ่ม 7 คน จนในที่สุดคณะกรรมการตกลงกันว่า วันเปิดกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าบ้านพนมรอก ให้ถือเอาวันที่ 12

สิงหาคม พ.ศ. 2528 ซึ่งเป็นวันพระราชสมภพของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและเป็นวันแม่แห่งชาติ ทางกลุ่มได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจของประชาชนในย่านนั้นนายวิจิตร จันทรวรชาติ กำนันตำบลพนมรอก หรือ ประธานสภาตำบลพนมรอกเป็นผู้จัดตั้งกลุ่มขึ้นจากแรงบันดาลใจที่เห็นประชาชนในท้องถิ่นของตนเองทำนาแล้วประสบกับปัญหาอยู่เสมอ เช่น ความแห้งแล้ง น้ำท่วม ศัตรูพืชต่าง ๆ เช่น หนู ปู เพลี้ย แม้กระทั่งคักแต่น ประสบปัญหาการขาดแคลนของนายทุนที่ดินทำกินตกเป็นของนายทุนเกือบทั้งหมด ต้องละทิ้งบ้านเรือนไปทำงานที่อื่นครอบครัวมีปัญหาการยากลำบาก ตั้งแต่การแตกแยกบุตรยังเล็กมีปัญหาเรื่องการศึกษาอยู่มาก การศึกษาเสียดสีทวิความรุนแรงในหมู่บ้าน คนชราของครอบครัวขาดการดูแล โจรผู้ร้ายชุกชุมกำนันพนมรอก คำนหาวิธีการแก้ปัญหาความอดอยากของประชากร คำนหารายได้ให้กับประชากรเพื่อให้อยู่กับท้องถิ่นของตนเองได้ ไปต้องไปทำงานที่อื่น คำนหางานหลายอย่างแต่ก็สลายตัว เพราะทำแล้วพบปัญหา เช่น

- ปัญหาเรื่องการตลาด
- ปัญหาเรื่องการใช้เงิน ปีนัน (พ.ศ. 2528) ตำบลพนมรอกและท้องถิ่นใกล้เคียงแห้งแล้งอย่างรุนแรง น้ำจะบริโภคน้ำยังไม่มี
- ปัญหาเรื่องการลงทุนขาดทุน ไม่คุ้มค่าใช้จ่ายที่ครอบครัวต้องใช้ การเอาเปรียบภายในกลุ่มก็มีมาก

จึงมีการจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบขึ้นมาและติดต่อขอวิทยากรสอนวิธีการทอผ้าที่กระตุกของวิทยากรการสอนการสร้างที่กระตุก จำนวน 10 เครื่อง กลุ่มงานที่ยินยอมอยู่บัดนี้ คือการทอผ้าด้วยที่กระตุก ของแม่บ้านเกษตรกรพนมรอกผู้เข้ามาสอนคือวิทยากรจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนนครสวรรค์

ดังที่กล่าวไว้แล้วว่าการทอผ้าที่กระตุกเป็นงานเพิ่มรายได้และทำในยามว่างจากการทำไร่ ทำนา ลักษณะของสมาชิกไม่มีกฎเกณฑ์มากนัก จะแบ่งงานตามลักษณะการเป็นไปได้ของสมาชิกภาพ บัดนี้มีสมาชิกรวมกัน 35 คน ซึ่งเพิ่มจากสมาชิกในครั้งแรก 20 คน

ลักษณะที่เพิ่มขึ้นของคณะกรรมการ คือ แรงผลักดันจากทางราชการที่เข้ามาเสนอรูปแบบของการรวมกลุ่มบุคคล เสนอความช่วยเหลือ เช่น อบรมเพิ่มเติม วิทยากรช่วยสอนการโฆษณาในหน่วยราชการให้เรา จัดแหล่งตลาด จัดส่งสมาชิกไปอบรมดูงาน

ในสมาชิกกลุ่มเอง ก็ช่วยการพัฒนาของกลุ่มได้เป็นอย่างดี เช่น

- ปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ให้ออกมาได้อย่างสวยงาม คุณภาพดี เป็นการบอกกล่าวปากต่อปาก ภาพพจน์อันดีงามที่เกิดขึ้นเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกในกลุ่มที่เพิ่มขึ้น

- มีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่ม ในเรื่องรายได้ ความศรัทธาในการจัดการของกลุ่ม
 ในรูปธรรม คือ กลุ่มทำให้สมาชิกอยู่รอด การอยู่รอดรวมไปถึงสมาชิกในครอบครัวด้วย ความยุติธรรม
 ของคณะกรรมการช่วยให้เป็นอย่างดี เพราะไม่เอาเปรียบ มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีปัญหาที่กลุ่มแก้ได้เหนือกฎ
 ระเบียบที่วางไว้

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

1. เพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกให้มีที่ทำกินในครอบครัวของสมาชิก
2. แก้ปัญหาราคาลำไยถูก การทำนาของสมาชิก เมื่อเสร็จลงจะเป็นเวลาขายข้าวของเกษตรกรมีมาก
 ซึงกันขาย เพราะมีรายจ่ายรออยู่ การรอให้ข้าวขึ้นราคา พ่อค้าคนกลางไม่มีโอกาสเล่นตัว
 ฉะนั้น การที่สมาชิกมีรายได้ รวมไปถึงประชากรในท้องถิ่นมีรายได้ จะเป็นตัวช่วยอย่างหนึ่ง ที่
 จะพยุงราคาลำไยในนาของเกษตรกร
3. ความแออัดในเมืองหลวง เกิดจากประชากรเข้าไปทำงานหารายได้เพิ่ม ถ้ามีการจัดการใน
 งานกลุ่มที่ดี ประชากรก็จะไม่เข้าเมือง ดังเช่น สมาชิกของกลุ่มฯมีส่วนน้อยที่เข้าไปทำงานในเมือง
4. ยาเสพติดที่ทวีความรุนแรงในหมู่บ้าน เกิดจากผู้ที่ เป็นพ่อเป็นแม่ไม่มีใช้ระบบครอบครัวที่ดี
 เพราะต้องไปหากินที่อื่น งานกลุ่มฯของเรา ผู้เป็นแม่บ้านสามารถทำอยู่กับบ้าน ได้จะดูแลบุตรวัยรุ่นไม่
 ให้เข้าไปมั่วสุมกับยาเสพติด
5. ช่วยคนว่างงาน ตกงาน ไม่มีที่ดินทำกิน ให้ยังคงทำงานในหมู่บ้าน

ประวัติผู้จัดตั้งกลุ่ม (ผ้าทอกี่กระตุก)

คุณเพ็ญทวี จันทรรवाद ประธานกลุ่มผ้าทอกี่กระตุกพนมรอก

ชื่อ นางเพ็ญทวิ จันทรรวชาต อายุ 71 ปี

อยู่บ้านเลขที่ 1/18 หมู่ที่ 1 ตำบลพนมรอก อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ 60160

เกิดวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2476

จบการศึกษา ครุศาสตร์บัณฑิต

มีบุตรจำนวน 8 คน

1. นายวิทยา	จันทรรวชาต
2. นางพจนีย์	คงประยูร
3. นางพีรจิตร	ชานชาตินรงค์
4. นางจันทรทิรา	จันทรรวชาต
5. นางจิรายุ	แคสกี
6. นางสาวจุฑามาศ	จันทรรวชาต
7. นายวรวิทย์	จันทรรวชาต
8. นายทรงวุฒิ	จันทรรวชาต

สมัยก่อนตอนเริ่มมีการจัดตั้งกลุ่มการทอผ้าขึ้น การทอผ้าจะเป็นการทอเป็นลายแบบพื้น ๆ และลายยาวง่าย ๆ เช่น ลายสายรุ้งสลับกัน ต่อมาเมื่ออาจารย์จากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมมาส่งเสริม โดยจัดงบประมาณให้ และทางกลุ่มก็ใช้การศึกษาลายผ้า จากคนที่แต่ตัวและสังเกตจากตลาดว่าคนนิยมใส่เสื้อแบบใด และนิยมผ้าประเภท

ส่วนที่ 2 ผลของการศึกษากระบวนการผลิตผ้าทอบ้านพนมรอก

ผลจากการที่ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการผลิตผ้าทอบ้านพนมรอกมีกระบวนการผลิตที่อาศัยกระบวนการกลุ่มในการถ่ายทอดทางภูมิปัญญาของชาวบ้านโดยอาศัยการมีประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่นในการทอผ้าหรือเตรียมวัสดุจากคนรุ่นหลังซึ่งมีประสบการณ์ในการทอผ้าลายต่าง ๆ และอาศัยการมีประสบการณ์ในความคิดนี้สามารถคิดค้นหรือสร้างสรรค์ลายใหม่ ๆ ขึ้นมา กลุ่มทอผ้าบ้านพนมรอกเกิดขึ้นด้วยการรวมตัวของกลุ่มสตรีที่ว่างงานและต้องการหารายได้เสริมให้กับครอบครัวของตนเองและประกอบกับกลุ่มสตรีมีความรู้พื้นฐานในการทอผ้า การทอผ้าจึงเป็นงานหลักและงานรองของหลายๆ คนในกลุ่มผ้าทอบ้านพนมรอก กระบวนการทอผ้าบ้านพนมรอกสมัยก่อนนิยมปลูกฝ้ายและได้นำฝ้ายคืนมาปั่นเพื่อให้ได้ฝ้ายตามที่กำหนด พอได้ฝ้ายก็นำฝ้ายหรือเส้นด้ายมาด้นเพื่อจัดลำดับด้าย การด้นด้ายจะต้องมีความชำนาญเป็นอย่างมากเพราะถ้าด้นไม่ดีก็อาจจะทำให้การจัดลำดับด้ายไม่ดี เมื่อด้น

ด้ายเสร็จจะต้องนำด้ายที่คืนเสร็จแล้วมาย้อมสีตามต้องการ ในการมัดย้อมจะต้องทำอย่างปราณีตเพราะอาจจะย้อมออกมาไม่ดีจะทำให้ลายที่ออกมาไม่ดีและไม่เป็นตามความต้องการ กระบวนการผลิตมีขั้นตอนและอุปกรณ์ที่จะต้องปฏิบัติได้ดังนี้

อุปกรณ์การทอผ้า

หมายถึงส่วนประกอบหลักของเครื่องทอผ้า ซึ่งประกอบไปด้วยโครงสร้างสำหรับยึดส่วนต่างๆที่เป็นอุปกรณ์ในการทอผ้า ส่วนที่ใช้ในการทอผ้ามีดังนี้

1. กี่หรือหูก (loom) คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าเป็นผืนจะประกอบไปด้วย

- 1.1 ไม้เหยียบหูก
- 1.2 ไม้แป้นหูก
- 1.3 ขอบฟืม
- 1.4 เขา หรือตะกอล
- 1.5 ไม้ไขว้
- 1.6 เชือกฟืม
- 1.7 เชือกเขา
- 1.8 เส้นด้ายยืน

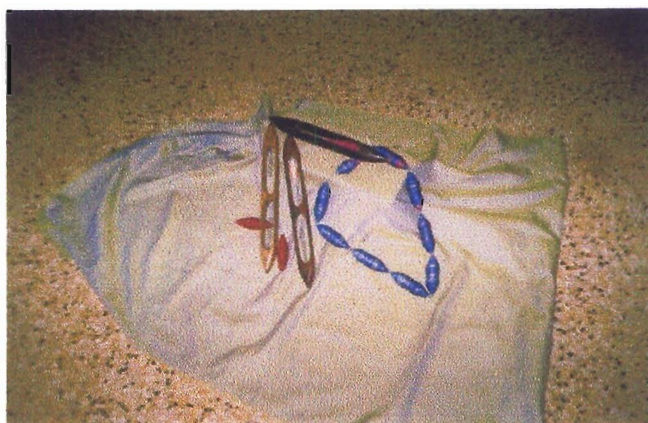
2. ฟันหวี (reed) ภาษาไทยแท้ๆเรียกว่า ฟืม เป็นเครื่องมือทอผ้ามีลักษณะเป็นกรอบสี่เหลี่ยม ผืนผ้าทำด้วยไม้หรือเหล็ก ขนาดกว้าง 14-16 ซม. ยาวประมาณ 90-105 ซม. ตรงกลางเป็นไม้ไผ่ซี่กเล็ก ๆ คล้ายหวี ระยะระหว่างซี่จะห่างกันตามความต้องการแต่ละช่องจะใช้สอดด้ายเป็นเส้นยืนเข้าไปหนึ่งเส้นเป็นการจัดเส้นด้ายยืนให้อยู่ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า ฟืมจะเป็นตัวกระทบให้ได้เส้นพุ่งแนบจัดสานกับเส้นยืนเพื่อให้ลายเนื้อผ้าติดกัน ฟืมที่มีซี่เป็นเหล็กสามารถจัดซี่ได้ดีและมีจำนวนซี่มากกว่าไม้ที่มีขนาดเดียวกัน ผ้าที่ทอจะเป็นเนื้อแน่นละเอียดและหนากว่า

3. ตะกอหรือเขา (harness) มีลักษณะเป็นกรอบไม้ทำหน้าที่แยกด้ายยืนออกเป็นหมู่ ตะกอที่ใช้ในชนบททำด้วยเชือกในการทอแต่ละครั้งจะต้องทำตะกอใหม่มีไม้ผูกตะกอ 2 อันยึดเชือกตะกอที่พันโยงกันเหมือนเลข 8 ต้องมีตะกออย่างน้อย 2 ชุดถ้ามีลวดลายมากต้องใช้ตะกอมากชุดขึ้นตะกอที่ใช้สำหรับเครื่องจักรจะทำด้วยลวดหรือแผ่นโลหะบางๆ มีรูกลวงตรงกลาง สำหรับร้อยด้ายเส้นยืน

4. กระสวย (shuttle) คือ ที่ใส่ด้ายพุ่งที่ใช้ในการทอผ้า โดยปรกติมีความยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ส่วนหัวและส่วนท้ายของกระสวยจะเรียวมนคล้ายเรือ ปลายทั้งสอง ข้างงอนเจดเล็กน้อย ตรงกลางป่องและเจาะเป็นช่องสำหรับใส่ด้ายที่ทอ ๆ ไว้เป็นด้ายเส้นพุ่ง ในขณะที่ทอกระสวยจะพุ่ง สลับซ้ายขวาไปมาเพื่อสอดด้ายเส้นพุ่งให้จิดกับด้ายเส้นยืน สลับกับการกระบทพิมพ์เส้นด้ายเรียงเข้าด้วยกันแน่นและเป็นระเบียบ

5. เขานูก คือ ส่วนที่ใช้สอดด้ายเป็นเส้นยืนสำหรับแยกเส้นยืนออกเป็นสองฝ่ายเพื่อที่พุ่ง กระสวยเข้าหากันได้สะดวก เขานูกมีอยู่สองอัน แต่ละอันเวลาสอดด้ายก็ต้องสอดสลับกันไป เส้นหนึ่ง เว้นเส้นหนึ่ง ที่เขานูกนี้จะมีเชือกผูกแขวนไว้กับคานบน โดยผูกเชือกเส้นเดียวสามารถเคลื่อนที่ไปมาได้ ส่วนล่างยังมีเชือกผูกติดกับคานเหยียบเวลาต้องการดึงด้ายเป็นช่องก็เหยียบคานเหยียบ คานเหยียบจึงดึง เขานูกให้เลื่อนขึ้นลงได้ ถ้าหากว่าต้องการทำลวดลายต้องใช้คานเหยียบหลายอัน

6. ไม้ไขว้ คือ อุปกรณ์สำหรับจัดเส้นด้ายให้เป็นระเบียบ

7. ไม้คล้องด้าย คือ ไม้สำหรับคล้องด้ายให้ตึงและหวี

8. ไม้คันพั่ง คือ ไม้ไผ่ที่มีลักษณะแบน โค้งงอเล็กน้อย ขนาดความกว้างประมาณครึ่ง

เซนติเมตร มีความยาวตามขนาดของฟืม คอปลายของไม้คันพั่งจะสวมด้วยปดอกโลหะปลายแหลม คล้ายฟันทั้งสองข้างเพื่อใช้สำหรับตรึงผ้าให้ตั้งอยู่ตลอดเวลา และทำให้หน้าผ้าไม่ย่น นอกจากนั้นยัง ช่วยให้การสอดด้ายพุ่งและกระทุ้งฟืมได้สะดวก

9. ไม้ค้ำ คือ ไม้ที่ใช้สอดด้ายเส้นยืนไว้หลังจากนับด้ายเส้นยืนเพื่อทำให้เกิดลวดลายใช้ในการ ทอด้วยเทคนิคพิเศษ

10. ไม้คาบ คือ ไม้ที่มีลักษณะแบนยาวใช้สอดผ่านด้ายเส้นยืนแล้วพลิกทางสั้น ไม้เพื่อให้เกิดช่องว่างให้กระสวยพุ่งผ่าน

11. ไม้แป้นก็ คือ ที่นั่งของผู้ทอ

12. ผัง (ธนูถ่างผ้า) คือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับจึงผ้าให้ตึง ในขณะที่กำลังทอผ้าอยู่ได้ผ้าที่ทอทำด้วยไม้มีขนาดยาวเท่ากับความกว้างของฟืม มีปลอกทั้งสองด้านเป็นทองเหลืองปลายแหลม

13. อัก คือ เครื่องปักเส้นด้ายหรือเส้นไหมก่อนกรอเข้ากระสวย

14. หลา คือ เครื่องมือสำหรับปั่นฝ้าย ปั่นหลอดด้าย

15. ระวิง คือ เครื่องมือสำหรับใส่ขดด้ายที่จะกรอรูปร่างคล้ายวงล้อทำด้วยไม้ไผ่ เป็นซี่เล็ก ๆ ทำเป็นล้อหมุนสาวเส้นด้ายมิให้พันกัน

16. ไน คือ เครื่องมือสำหรับกรอด้ายเข้ากับหลอดด้าย ก่อนที่จะนำไปใส่กระสวย ต้องนำไปใช้ร่วมกับระวิง มีลักษณะด้านหนึ่งเป็นกงล้อขนาดใหญ่มีเพลาหมุนด้าย มีสายพานค่อไปยังทอเล็ก ๆ ที่ปลายอีกข้างหนึ่ง

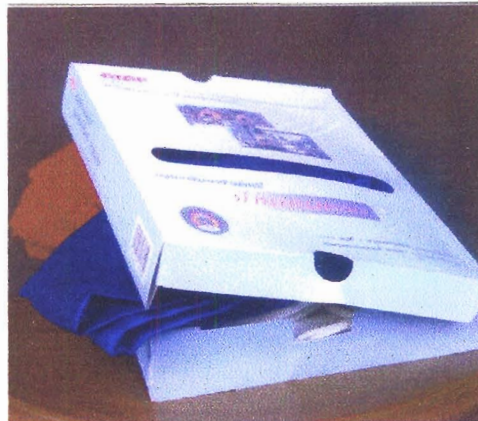
17. กง คือ อุปกรณ์กรอเส้นด้ายที่ย้อมแล้วเป็นใจ หรือขด

ส่วนที่ 3 ผลของการศึกษาการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผ้าทอมัดหมี่บ้านพนมรอกเพื่อไปสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

จากการที่กลุ่มผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มผ้าทอที่กระตุกก็ได้ทราบว่าทางกลุ่มได้มีการบรรจุผ้าทอที่กระตุกใส่ลงในถุงพลาสติกซึ่งมีลักษณะถุงพลาสติกสีเหลี่ยมภายในถุงจะบรรจุผ้าได้ 1 ผืน และปิดปากถุงเพื่อป้องกันการเสียหายและฝุ่นละออง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรึกษากับคุณเพ็ญทวี จันทรรวชาต โดยให้คุณเพ็ญทวี ได้ปรึกษากับสมาชิกในกลุ่มที่ควรจะมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพิ่มจะให้ดึงดูดใจลูกค้า โดยทางกลุ่มผู้วิจัยกับประธานกลุ่มผ้าทอที่กระตุกมีความคิดเห็นที่น่าจะมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ดีขึ้นจากเดิมผู้วิจัยจึงได้นำความต้องการของกลุ่มมาปรึกษากับทางอาจารย์ในโปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โปรแกรมออกแบบบรรจุภัณฑ์ทางมหาวิทยาลัยได้มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์มา 2 แบบ

แบบที่ 1 มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีฝาปิดด้านข้าง ด้านบนและด้านล่างปิดสนิท สามารถบรรจุผ้าได้ 1 ผืน ดังรูป

แบบที่ 2 มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีฝาปิดด้านด้านบนและด้านล่าง มีช่องตรงกลางกล่อง ปิดด้านพลาสติกใสเพื่อต้องการให้ผู้ซื้อได้มองเห็นเนื้อผ้าข้างในกล่อง สามารถบรรจุผ้าได้ 1 ผืน ดังรูป

จะเห็นได้ว่าการนำบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ของคุณเพ็ญทวิ จันทรราชได้นั้นมีการทดลองทำอยู่หลายครั้ง และนำมาปรึกษากับอาจารย์โปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชนที่มีความคิดเห็นเป็นอย่างใดและมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการทำบรรจุภัณฑ์ขึ้นมาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มผ้าทอเพราะดึงดูดความสนใจกับผู้บริโภค

ดังนั้น จากการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ทางกลุ่มผ้าทอกีกระตุกได้ตัดสินใจเลือกบรรจุภัณฑ์แบบที่ 2 แต่ทางคุณเพ็ญทวิ ต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์เอาลวดลายผ้าลงบนกล่อง ทางผู้วิจัยจึงได้เสนอไปยังทางมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ก็ได้ลงมติและได้บรรจุภัณฑ์ตามที่ คุณเพ็ญทวิ จันทรราช ต้องการ ดังรูป

ผลการดำเนินงาน

เมื่อทางผลิตภัณฑ์ผ้าทอกีกระตุกได้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์แบบกล่องโดยมีตราโลโก้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ติดอยู่บนบรรจุภัณฑ์ ทางเจ้าของผลิตภัณฑ์ก็เห็นสมควรด้วยเพราะจะทำให้ผลิตภัณฑ์ของตนนั้นมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของตลาด อีกทั้งยังเป็นที่ดึงดูดความสนใจให้กับผู้บริโภคอีกด้วย เมื่อผลิตภัณฑ์ผ้าทอกีกระตุกของคุณเพ็ญทวิ จันทรราช ได้ได้รับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เป็นที่เรียบร้อยแล้วตามโครงการ เมื่อนำออกไปวางจำหน่าย บรรจุภัณฑ์ก็เป็นที่ยอมรับ

รับแก่ผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์นี้สามารถขยายตลาดออกไปมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันนี้ทางเจ้าของผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่กระตุกได้รับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และยื่นคำขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงทำให้ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองและแสดงเครื่องหมายรับรองตามโครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยทางมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนจะเป็นผู้สนับสนุนในด้านการกำหนดมาตรฐานและการรับรองคุณภาพของสินค้าของผลิตภัณฑ์นี้จนได้รับการเลือกสรรจากโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อเป็นการยกระดับผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานต่อผู้ประกอบการและเพื่อเป็นการขยายตลาดให้ออกสู่ยังต่างประเทศต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการส่งเสริมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา: ผ้าทอที่กระตุก บ้านพนมรอก อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ จากการศึกษาในครั้งนี้ทางกลุ่มผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพบริบทชุมชนบ้านพนมรอกและความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่กระตุก เพื่อศึกษากระบวนการวิธีการทำผ้าทอที่กระตุกและเพื่อพัฒนาบรรจุดัชนีผ้าทอที่กระตุกให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

จากผลการศึกษาพบว่า แต่เดิมาบ้านพนมรอกเป็นป่าดงพงพี เป็นที่อาศัยของสิ่งสาธาสัตว์นานาชนิด ไม่มีบ้านช่องผู้คน ต่อมาประชาชนพลเมืองบ้านคอนคามิจำนวนมากขึ้นที่ทำมาหากินก็เริ่มแออัด จึงได้มีชาวบ้านคอนคาคนหนึ่ง ชื่อ คง อพยพครอบครัวมาบุกเบิกสร้างถางพงขึ้นที่บ้านพนมรอกเป็นหลังแรก นับแต่นั้นมาบ้านพนมรอกก็มีบ้านช่องหนาแน่นขึ้นเป็นลำดับ แล้วต่อมาทางกลุ่มแม่บ้านแม่บ้านเกษตรหัตถกรรมพัฒนาได้มีการฝึกอบรมของแม่บ้านเกษตรกรจากหน่วยงานราชการ ซึ่งทั้งหมดเป็นงานที่ปฏิบัติด้วยมือ เรียกว่างานหัตถกรรม การจัดตั้งกลุ่มนั้นได้ดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป วันเปิดกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าบ้านพนมรอก ได้ถือเอาวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2528 ได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ การจัดตั้งกลุ่มขึ้นจากแรงบันดาลใจที่เห็นประชาชนในท้องถิ่นของตนเองทำนาแล้วประสบปัญหาอยู่เสมอ เช่น ความแห้งแล้ง น้ำท่วม การจัดตั้งกลุ่มการทอผ้าที่กระตุกเป็นงานเพิ่มรายได้และทำในยามว่างจากการทำไร่ ทำนา และปรากฏว่าผ้าทอที่กระตุกเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค เมื่อผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคขึ้นก็ทำให้มีการขยายตลาดโดยการนำไปส่งตามร้านขายของภายในจังหวัด และทางเจ้าของผลิตภัณฑ์ก็ได้ออกไปวางจำหน่ายเองตามตลาดนัด ปัจจุบันนี้ผ้าทอที่กระตุกก็ยังเป็นที่ต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันนี้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่กระตุกบ้านพนมรอกตั้งอยู่ที่ บ้านพนมรอก หมู่ที่ 1 มีจำนวนสมาชิก 20 คน มีประธานกลุ่มคือ คุณเพ็ญทวิ จันทรรวชาต ขั้นตอนในการทำผ้าทอที่กระตุกนั้นทางกลุ่มได้รับซื้อผ้าจากจีนเสน และนำมาให้สมาชิกทำการหรีด้าย ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกเริ่มจนถึงขั้นตอนสุดท้ายโดยการทอผ้าออกมาเป็นผืน จะต้องอาศัยความชำนาญเป็นอย่างมากในการทอ เพราะว่ากว่าจะได้ผ้าออกมาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อวางจำหน่ายให้กับผู้บริโภค ซึ่งนับว่าผ้าทอที่กระตุกได้ออกมาเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุผลนี้เองจึงทำให้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่กระตุกเป็นที่ขึ้นชื่อในการ

พัฒนาผลิตภัณฑ์และยังเป็นผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP สินค้าของอำเภอท่าตะโก และสินค้าของจังหวัดนครสวรรค์

ในการประกวดสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ทางเจ้าของผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่กระตุกได้นำสินค้าของตนไปประกวดด้วย และนำไปแสดงเพื่อออกวางจำหน่าย ปัจจุบันนี้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่กระตุกก็ได้มีการพัฒนาคือ แบบกล่องสี่เหลี่ยมผืนผ้าเปิดด้านบน กล่องสี่เหลี่ยมเปิดด้านข้าง กล่องสี่เหลี่ยมมีลวดลายของผ้าที่กล่อง จากการที่ได้พัฒนารูปแบบมาเรื่อย ๆ จนทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้อุปโภคมาจนถึงปัจจุบัน

ในการศึกษานักกลุ่มผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาและสนับสนุนผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่กระตุกบ้านพนมรอก โดยทางกลุ่มผู้วิจัยได้เข้าไปนำเสนอรูปแบบบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ให้กับเจ้าของผลิตภัณฑ์ โดยได้มีการจัดทำโครงการการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผ้าทอที่กระตุก เพื่อที่จะได้มีการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของผู้อุปโภคอีกด้วย ในการดำเนินงานในครั้งนี้กลุ่มผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ให้มีการจัดทำโครงการขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ให้กับเจ้าของผลิตภัณฑ์โดยให้มีตราโลโก้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ติดอยู่บนตัวบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ เพื่อเป็นการยกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

นอกจากโครงการที่กลุ่มผู้วิจัยทำแล้ว ยังมีอีกตัวหนึ่งที่เป็นตัวสำคัญอย่างมากสำหรับผลิตภัณฑ์คือ โครงการที่เข้ามามีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนและรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรรให้เป็นสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อให้ผลิตภัณฑ์นั้นได้รับคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของตลาดและผู้อุปโภค ปัจจุบันนี้เจ้าของผ้าทอที่กระตุกได้ทำการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อที่จะได้เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การส่งเสริมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา: ผ้าทอที่กระตุก บ้านพนมรอก ตำบลท่าตะโก อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

หน่วยงาน

1. ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นทางเจ้าของผลิตภัณฑ์ควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ทางหน่วยงานได้ทราบถึงความต้องการของคน

2. ทางเจ้าของผลิตภัณฑ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นและจัดหาตลาดในการขยายสินค้าส่งออก

การศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการทำศึกษานั้นผู้วิจัยควรมีการกำหนดชื่อเรื่องที่จะศึกษาของตนเองให้แน่นอนเสียก่อนที่จะทำการลงไปศึกษา
2. ในการศึกษางานในแต่ละครั้งผู้ศึกษาจะยึดเอาวัตถุประสงค์เป็นหลักในการศึกษา
3. ในการศึกษาชุมชนครั้งนี้ผู้ศึกษาจะสร้างความเป็นกันเองกับประชาชน ไม่ถือตัว เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่แท้จริงและควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง